

INFORMACIJA

o potrebi zaključivanja Programa između Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Bugarske o saradnji u oblasti kulture za period 2021-2023. godina

Prepoznajući potrebu produblivanja saradnje u oblasti kulture, Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore i Ministarstvo kulture Republike Bugarske usaglasili su Program saradnje za period 2021-2023. godina, koji se zaključuje na osnovu Sporazuma o saradnji u oblasti kulture između Crne Gore i Republike Bugarske, koji je potpisan 27. marta 2015. godine u Sofiji.

Program saradnje je osmišljen u direktnoj komunikaciji između nadležnih institucija posredstvom Radne grupe koju su činili predstavnici nekadašnjeg Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Bugarske i finalno usaglašen diplomatskim putem.

Predmetni dokument predviđa intenziviranje saradnje u svim oblastima kulturno-umjetničkog stvaralaštva: likovna umjetnost, pozorište, muzičko-scenska djelatnost, književnost, kinematografija i to direktnom razmjenom umjetničkih programa na recipročnom nivou. Dodatno, Programom je predviđeno učešće crnogorskog sektora kulture na referentnim manifestacijama i festivalima iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva u Republici Bugarskoj, kao i učešće bugarskog kulturnog sektora na našim događajima koji imaju međunarodni značaj. Osim navedenog, predviđeno je pospješivanje saradnje u oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine, kao i oblasti razvoja kreativnih industrija, s posebnim akcentom na razmjeni iskustava i dobrih praksi u ovim oblastima.

Program saradnje u oblasti kulture između dvije institucije dodatno osnažuje zajedničko učešće crnogorskog i bugarskog sektora kulture u međunarodnim programima i fondovima u kojima učestvuju dvije zemlje, a posebno TRADUKI i Kreativna Evropa, kao i saradnju u okviru Regionalnog centra za očuvanje nematerijalne kulturne baštine u Jugoistočnoj Evropi pod okriljem UNESCO-a.

Programom se ohrabruju uključene institucije da u skladu sa opredijeljenim godišnjim budžetom realizuju i druge aktivnosti koje za cilj imaju promociju crnogorske i bugarske kulture i osnaživanje bilateralnih veza dvije države. Dokument stupa na snagu danom potpisivanja, a važi do 31. decembra 2023. godine.

**PROGRAM IZMEĐU MINISTARSTVA PROSVJETE, NAUKE, KULTURE I SPORTA
CRNE GORE**

I MINISTARSTVA KULTURE REPUBLIKE BUGARSKE

O SARADNJI U OBLASTI KULTURE

ZA PERIOD 2021-2023

Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore i Ministarstvo kulture Republike Bugarske, u daljem tekstu „Strane“,

na osnovu Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o saradnji u oblasti kulture, potpisanog u Sofiji 27. marta 2015. godine,

u želji da prodube i poboljšaju saradnju u oblasti kulture,

prepoznajući važnu ulogu međukulturnog dijaloga u bilateralnim onosima,

Saglasili su se o sljedećem:

Član 1

Strane će ohrabrivati uspostavljanje direktnih kontakata između profesionalnih muzičkih grupa i ansambala u oblasti muzike.

Bugarska strana nudi crnogorskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Martovski muzički dani – Ruse (godišnji)
- b) „Ljeto u Varni“ Međunarodni muzički festival – Varna (Bijenale)
- c) Međunarodno takmičenje u baletu, Varna (Bijenale)
- d) Međunarodni festival „Nedjelje muzike u Sofiji“ – Sofija (godišnji)

Crnogorska strana nudi bugarskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Međunarodni muzički festival A tempo (mart/april)
- b) Međunarodni muzički festival Espresso na Cetinju (tokom ljetnjeg perioda)
- c) Međunarodni festival tamburice u Bijelom Polju (avgust)
- d) Međunarodni festival gitare u Nikšiću (oktobar)

Član 2

Strane će promovisati recipročnu saradnju u oblasti pozorišta omogućavanjem direktnih kontakata između dramskih i lutkarskih pozorišta.

Bugarska strana nudi crnogorskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Međunarodni lutkarski festival za odrasle „Pierrot“ – Stara Zagora (svake druge godine)

- b) Međunarodni festival uličnog i lutkarskog pozorišta „Puppet Fair“ – Sofija (svake druge godine)
- c) „Ljeto u Varni“ Međunarodni pozorišni festival – Varna (godišnji)
- d) Međunarodni festival „Drumevi Theatre feasts“ – Nova bugarska drama- Šumen (godišnji)

Crnogorska strana nudi bugarskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Festival Mediteranskog teatra „Purgatorije“ – Tivat (jul/avgust)
- b) Kotorski pozorišni festival za djecu (tokom ljetnjeg perioda)
- c) Međunarodni festival alternativnog teatra, Podgorica (septembar)
- d) Međunarodni festival lutkarskog pozorišta, Podgorica (septembar)
- e) Barski ljetopis (tokom ljetnjeg perioda)

Član 3

Strane će pružiti podršku saradnji u oblasti likovne umjetnosti razmjenom individualnih i kolektivnih izložbi savremene umjetnosti, grafika, vajarstva i ostalih formi umjetničkog izraza, kao i izložbi na recipročnoj osnovi u oblasti kulturne baštine (u skladu sa finansijskim mogućnostima i ugovorima posebno sačinjenim za te svrhe).

Strane će ohrabrivati recipročnu saradnju između muzeja i galerija i učešće umjetnika na stručnim i akademskim programima obuka, kreativnim razmjenama i učešću na simpozijumima i edukativnim seminarima.

Strane će ohrabrivati organizaciju sastanaka muzejskih stručnjaka i razmjenu dobrih praksi.

Član 4

Plan posjeta u odnosu na kulturne razmjene eksperata, umjetnika i muzejskih stručnjaka biće dogovoren namanje tri mjeseca prije početka razmjene.

Član 5

Strane će razmjenjivati informacije i saradivati u cilju sprječavanja nelegalnog izvoza, uvoza i transfera kulturnih dobara u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim obavezama, a posebno onim koje proističu iz UNESCO Konvencije o mjerama zabrane i sprječavanja nedozvoljenog uvoza, izvoza i prenosa svojine kulturnih dobara (Pariz, 1970); Regulative Savjeta (EC) br. 116/2009 od 18. decembra 2008. godine o izvozu kulturnih dobara i regulative (EU) 2019/880 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. aprila 2019. godine o predstavljanju i uvozu pokretnih kulturnih dobara.

Član 6

Strane će ohrabrivati direktnu saradnju u oblasti kinematografije i ostale aktivnosti iz audio-vizuelnog sektora, posebno kroz zajedničku prezentaciju filmskih programa, promociju

koprodukcija i ostvarivanje kontakata između filmskih stvaralaca u oblasti filmske umjetnosti i produkcije.

Bugarska strana nudi crnogorskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Filmski festival u Sofiji (godišnji)
- b) Međunarodni filmski festival „Ljubav je ludilo“ – Varna (godišnji)
- c) Festival filma i književnosti Cinelebri (godišnji)
- d) Svjetski festival animiranog filma, Varna (godišnji)
- e) Međunarodni festival animiranog filma Golden Kuker (godišnji).

Crnogorska strana nudi bugarskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Montenegro film festival Herceg Novi – selekcija dokumentarnih, igranih i studentskih filmova i prezentacija uspješnih ostvarenja na evropskim festivalima ¹ (avgust)
- b) Podgorica film festival, regionalna i svjetska produkcija (septembar)
- c) Underhill festival, međunarodni festival igranog dokumentarnog filma (jun)
- d) Mojkovačka filmska jesen – festival nacionalnog i regionalnog filma (septembar)
- e) Ubrzaj.me, međunarodni festival dokumentarnog filma (decembar).

Član 7

Strane će saradivati u oblasti izdavaštva i distribucije knjiga kroz podršku prevođenju savremene književnosti, uključujući saradnju kroz mrežu TRADUKI Programa podrške i medijacije za projekte prevođenja u Jugoistočnoj Evropi.

Bugarska strana nudi crnogorskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Međunarodni sajam knjiga u Sofiji (godišnji)
- b) Međunarodni literarni festival u Sofiji (godišnji).

Crnogorska strana nudi bugarskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Međunarodni sajam knjiga i obrazovanja (godišnji)
- b) Međunarodni sajam knjiga u Podgorici (godišnji)
- c) Ratkovićeve večeri poezije, festival književnosti (godišnji).

Član 8

Strane će posredovati u ostvarivanju kontakata i saradnje u cilju zaštite prava intelektualne svojine u oblasti fikcije, obrazovne i naučne literature, u skladu sa njihovim nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima čije su članice.

¹ Festival od posebnog značaja u Crnoj Gori

Član 9

Strane će ohrabrivati saradnju u oblasti nematerijalne kulturne baštine, tradicionalne muzike i plesa pozivanjem profesionalnih i amaterskih grupa da učestvuju na recipročnoj bazi na međunarodnim festivalima i takmičenjima organizovanim u obje zemlje.

Bugarska strana nudi crnogorskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) ETAR – međunarodni festival tradicionalnog zanatstva – Gabrovo (godišnji)
- b) Međunarodni festival igara maskarade „Surva“ – Pernik (godišnji).

Crnogorska strana nudi bugarskoj strani mogućnost učešća na sljedećim događajima:

- a) Međunarodni festival folklora Cetinje (tokom ljetnjeg perioda)
- b) Međunarodni festival klapa u Perastu (tokom ljetnjeg perioda).

Član 10

Strane će ohrabrivati saradnju u oblasti konzervacije nepokretne kulturne baštine kroz razmjenu dobrih praksi i iskustava u oblasti konzervacije i održivog razvoja kulturnih i istorijskih cjelina.

Član 11

Strane će ohrabrivati saradnju na implementaciji zajedničkih aktivnosti koje se srovođe od strane Regionalnog centra za očuvanje nematerijalne kulturne baštine, Regionalnog centra za očuvanje nematerijalne kulturne baštine u Jugoistočnoj Evropi pod okriljem UNESCO-a.

Član 12

Strane će pružiti podršku saradnji u oblasti kreativnih industrija, sa posebnim akcentom na direktnu razmjenu umjetnika i preduzetnika u kulturi. Strane će takođe promovisati mogućnosti za razmjenu proizvoda kreativnih industrija i zajedničkog učešća u rezidencijalnim programima.

Član 13

Strane će pružiti podršku saradnji u okviru programa Kreativna Evropa i ostalih horizontalnih programa Evropske unije.

Član 14

Strane će pružiti podršku saradnji u okviru događaja koji nijesu pomenuti u ovom Programu.

Član 15

Strane će razmotriti mogućnost organizacije Dana kulture tokom 2022. godine, na recipročnoj osnovi.

Član 16

Strane će omogućiti uspostavljanje i unaprjeđenje saradnje u oblasti zaštite arhitektonskog naslijeđa između arhitektonskih organizacija u zemljama Balkana (Balkanski forum arhitekture).

Član 17

Strane su saglasne da će sve aktivnosti pomenute u ovom Programu biti sprovedene u okviru ograničenja opredijeljenih sredstava u njihovim godišnjim budžetima i na osnovu posebnih finansijskih sporazuma zaključenih za svaku od pomenutih aktivnosti.

Član 18

Ovaj Program može biti izmijenjen uz saglasnost obje Strane. Izmjene moraju biti dostavljene u pisanoj formi.

Član 19

Program stupa na snagu danom potpisivanja i važi do 31. decembra 2023. godine.

Član 20

Program će biti automatski obnovljen na period od tri godine, osim ukoliko jedna od Strana obavijesti drugu Stranu u pisanoj formi putem diplomatskih kanala o svojoj namjeri da ga okonča najmanje šest mjeseci prije njegovog isteka.

Potpisano dana _____, u _____ u dva originalna primjerka, na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u razumijevanju, tekst na engleskom jeziku će biti uzet u obzir.

**ZA MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE,
KULTURE I SPORTA CRNE GORE**

**ZA MINISTARSTVO KULTURE
REPUBLIKE BUGARSKE**

**PROGRAMME
BETWEEN**

**THE MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE, CULTURE AND SPORTS OF
MONTENEGRO
AND THE MINISTRY OF CULTURE OF THE REPUBLIC OF BULGARIA
FOR COOPERATION IN THE FIELD OF CULTURE
FOR THE PERIOD 2021-2023**

The Ministry of Education, Science, Culture and Sports of Montenegro and the Ministry of Culture of the Republic of Bulgaria, hereinafter referred to as "the Participants ",

Based on the Agreement between the Government of Montenegro and the Government of the Republic of Bulgaria on Cooperation in the Field of Culture, signed in Sofia on 27 March 2015,

Driven by their desire to develop and deepen the cooperation in the field of culture,

Recognizing the important role of the intercultural dialogue in the bilateral relations,

Have decided as follows:

Article 1

The Participants will encourage the establishing of direct contacts between professional music groups and ensembles in the field of music.

The Bulgarian side offers the Montenegrin side to participate in the following festivals:

- a) March Music Days – in Ruse (annual);
- b) „Varna Summer“ International Music Festival – in Varna (annual);
- c) International Ballet Competition – in Varna (Biennale);
- d) Sofia Music Weeks International Festival – in Sofia (annual).

The Montenegrin side offers the Bulgarian side to participate in:

- a) A - Tempo International Music Festival (March/April);
- b) Espresso International Music Art Festival in Cetinje (summer period);
- c) Tambourine Orchestra International Festival in Bijelo Polje(August);
- d) Niksic International Guitar Festival (October).

Article 2

The Participants will promote reciprocal cooperation in the field of theatre by establishing direct contacts between dramatic and puppet theatres.

The Bulgarian side offers the Montenegrin side participation in:

- a) International Puppet Theatre Festival for Adults “PIERROT”–in Stara Zagora (every two years);
- b) International Street and Puppet Theatre Festival “Puppet Fair” –in Sofia (every two years);
- c) “Varna Summer” International Theatre Festival –in Varna (annual);
- d) International Festival “Drumevi Theatre Feasts – New Bulgarian Drama” – in Shumen (annual).

The Montenegrin side offers the Bulgarian side to participate in:

- a) Festival of the Mediterranean Theatre “Purgatorije” – in Tivat (July/August);
- b) Kotor Theatre Festival for Children (summer period);
- c) International Alternative Theatre Festival –in Podgorica (September);
- d) International Puppet Performance Festival – in Podgorica (September);
- e) Bar’s Chronicle Festival (summer period).

Article 3

The Participants will support the cooperation in the field of fine arts by exchanging individual and collective exhibitions of contemporary art, graphics, plastic art and other forms of artistic expression, as well as exhibitions on a reciprocal basis in the field of cultural heritage (according to their financial capacity and by means of specially signed contracts for that purpose).

The Participants will encourage reciprocal cooperation between museums and galleries and the participation of artists in vocational and academic training programmes, creative exchanges, participation in symposia and educational seminars.

The Participants will encourage the organization of meetings of museum specialists and the exchange of good practices.

Article 4

The visit schedule in regards to cultural exchange of experts, artists and museum specialists will be discussed at least 3 months prior to the departure of the delegations to the respective country.

Article 5

The Participants will exchange information and will cooperate to prevent the illicit export, import and transfer of cultural property, as well as the return of illicitly exported cultural property, in accordance with their national laws and international obligations, in particular the resulting commitments under the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property (Paris, 1970), Council Regulation (EC) No 116/2009 of 18 December 2008 on the export of cultural goods, and Regulation (EU) 2019/880 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on the introduction and import of movable cultural goods.

Article 6

The Participants will encourage the direct cooperation in the field of cinematography and other audio-visual activities, in particular through the mutual presentation of film programmes, the promotion of co-productions and the extension of contacts between filmmakers in the field of film arts and productions.

The Bulgarian side proposes to the Montenegrin side to participate in:

- a) Sofia Film Fest (annual);
- b) International Film Festival “Love is Madness” –in Varna (annual);
- c) Cinelibri Film and Literature Festival (annual);
- d) World Festival of Animated Film – in Varna (annual);
- e) Golden Kuker International Animation Film Festival (annual).

The Montenegrin side offers the Bulgarian side to participate in:

- a) Montenegro Film Festival, Herceg Novi – selection of documentary, feature and student films and the presentation of successful achievements of European festivals¹ (August);
- b) Podgorica film festival, regional and world production (September);
- c) Underhill Festival –International festival of feature documentary film (June);
- d) Mojkovac Film Autumn – Festival of national and regional film (September);
- e) Ubrzaj.me –International festival of documentary film (December).

Article 7

The Participants will cooperate in the field of book publishing and book distribution by supporting the translation of contemporary literature, including within the framework of the Traduki Support and Mediation Programme for Translation Projects in South East Europe.

The Bulgarian side proposes to the Montenegrin side to participate in:

- a) Sofia International Book Fair (annual);
- b) Sofia International Literary Festival (annual).

The Montenegrin side offers the Bulgarian side to participate in:

- a) International Book and Education Fair (annual);
- b) International Book Fair, Podgorica (annual);
- c) “Ratkovic: Poetry Evening” Literature Festival (September).

Article 8

The Participants will assist in establishing contacts and cooperation for the protection of copyright in the fields of fiction, educational, and scientific literature, in accordance with their national laws and international agreements to which they are parties.

¹ Festival of special importance in Montenegro.

Article 9

The Participants will encourage the cooperation in the field of the intangible cultural heritage, traditional music and dance arts by inviting professional and amateur ensembles to participate on a reciprocal basis in international festivals and competitions held in the respective country.

The Bulgarian side offers the Montenegrin side to participate in:

- a) ETAR – International Fair of Traditional Crafts – in Gabrovo(annual);
- b) International Festival of the Masquerade Games „Surva“ – Pernik(annual);

The Montenegrin side offers the Bulgarian side to participate in:

- a) International Folklore Festival “Cetinje” (summer period);
- b) International Klapa Festival in Perast, Kotor (summer period).

Article 10

The Participants will encourage cooperation in the field of conservation of immovable cultural heritage through the exchange of best practices and experience in conservation and sustainable development of single or a group of immovable cultural properties.

Article 11

The Participants will encourage the cooperation in implementing joint activities initiated by the Regional Centre for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage, Regional Center for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage in Southeastern Europe under the auspices of UNESCO.

Article 12

The Participants will support the cooperation in the field of the creative industries, with a special focus on direct exchanges between artists and cultural entrepreneurs. The Participants will also promote opportunities for the exchange of products for the creative industries and joint participation in residency programmes.

Article 13

The Participants will support the cooperation in the Creative Europe and other horizontal EU programmes.

Article 14

The Participants will support the cooperation in other events not included in the ones mentioned above.

Article 15

The Participants will consider the reciprocal organization of the Culture Days in 2022.

Article 16

The Participants will facilitate the establishment and the deepening of the cooperation in the field of architectural heritage protection between the joint architectural organizations of the Balkan countries (Balkan Architecture Forum – BAF).

Article 17

The Participants will carry out all initiatives mentioned in this Programme within the limits of the funds allocated in their respective annual budgets and based on the separate financial agreements concluded for each of the mentioned activities.

Article 18

This Programme may be amended or modified by mutual consent of the Participants. The amendments or modifications will be made in writing.

Article 19

This Programme will come into effect on the date of its signature and will remain in effect until 31 December 2023.

Article 20

This Programme will be automatically extended for a further three-year period, unless either Participant notify the other by diplomatic channels of its intention to terminate the Programme, not later than 6 months prior the date of its intended termination.

Signed in..... on, in two original copies, each in, Bulgarian, Montenegrin and English languages, all texts being equally authentic. In the case of differences in interpretation, the English text will prevail.

**FOR THE MINISTRY OF EDUCATION,
SCIENCE, CULTURE AND SPORTS OF
MONTENEGRO**

**FOR THE MINISTRY OF CULTURE
OF THE REPUBLIC OF BULGARIA**

.....
Vesna BRATIĆ, PhD

.....